

# KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY  
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

## Predplatná cena:

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.  
 Na pol roka --- 2 " --- "  
 Na štvrt roka --- 1 " 20 "  
*Jednotlivé číslo 8 hal.*

## Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,  
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

## Majiteľ a vydavateľ:

JAN MOLNÁR.

## Redakcia a vydavateľstvo

Budapest, VIII. ker. József-körút 35.  
 Sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin  
 ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového  
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa náspak nedávajú.

## Smutné znamenie.

Kto je ten nikto, ktorý pomlúva nás s tým, že sme nie dobrí vlastenci? Kto môže dosvedčiť, že ľudáci broja oproti jednote štátu? Že chcú ztroskotať ústavu? Že rozbroje robia v krajine? Že búria oproti zákonom? Že protivia sa nariadeniam krajinským? Kto je tak smelý dosvedčiť, že podkopávajú základ, na ktorom stojí deväťsto-ročné kráľovstvo uhorské? Kto sa opováži ublížiť nám s tým, že odboj robíme oproti kráľovi nášmu, a cestu kliesnime revolúcií, ktorá porúca tróny kresťanských panovníkov a zavede republiku, to jest vládárstvo kazársko - frajmaurerské? Ľudáci nie sú súci na to, ale socialisti, anarchisti, kazári a

frajmaureri áno. *Tito ale do jedného sú najtuhší liberáli.*

Síce vymyslené žaloby môžu dvíhať oproti nám bezbožní a zlomyseľní protivníci, ale to je pomlúváčstvo a cigáňstvo. Ľudáci nikdy neboli neverní synovia vlasti, ani nebudú. Nikdy neubližovali panovníkovi akožto otcovi národa, ale

ako praví občania krajinskí, cit lásky a hlbokkej poklony chovaly a chovajú ku nemu. Nevernosť, zrada, búrenie a protivenstvo ani sa nesrovnáva s ľudáctvom. Dobrý ľudák je v každom ohlade príkladným občanom krajinským. Však sám Ježiš naskladal, aby sme takíto boli, a preto len ten môže byť dobrým vlastencom kto nasleduje prikázanie Kristovo a plní všetky té povinnosti, kto-



Nový kostol lazaristov v Pešťbudine.

ré jak Boh, tak aj hlava národa t. j. panovník plniť vyžaduje.

Nuž a či o každom krajinskom občanovi môžeme povedať, že ctí zákony a kráľa? Žiaľ Bohu nie! V terajší čas také reči čujeme a čítame proti kráľovi, ktoré hrúzu a úzkosťou naplňujú srdce pravého občana, tak, že mimovoľne pýta sa: či to možno? Tedy tak ďaleko sme prišli? Či niet zákona a súdu, ktorý by to trestal? A reči této nehovoria a nepíšu pospolití, neučení a nevzdelaní ľudia, ale takzvaní učitelia, ktorí pri každej príležitosti vykrikujú, že sú dobrí Maďari a statoční patrioti. Počúť ich na sneme krajinskom, na stoličných domoch, pri politických schôdkach a po okresoch. Čítať ale možno reči této v každých kazárskych a frajmaurerských novinách. Národ náš o tom bol povestný, že držal kráľa v hlbokoj úctivosti, a miloval ho akožto dobrotivého otca svojho. Jadro národa síce, ktoré od tisíc rokov udržuje vlasť, či s krvou či s peňazitými obetami, verné je kráľovi a ústave; ale kolo neho okúňajú sa zradcovia a podvodníci, ktorí znevažujú kráľa a nenávidia vlasť. Či tieto nevykrikujú v snemovni, či nepíšu v novinách, že my vlastne nemáme kráľa? Nás vraj cisár riadi z Viedne, ten ale to robí, čo mu nemeckí radcovia kážu. Že je nepriateľom národa. Že krajina preto nemôže docieľiť čo dobrého, lebo nemá samostatného a priateľského panovníka.

Ale nebudem opakovať urážlivé slová, ktoré vykrikujú a píšu istí ablegáti a novinári, aby nepohoršil ct. čitateľov našich, ktorí sú praví poddaní kráľa, a ktorí so synovskou láskou sú ku nemu, jedine to sa pýtam: kde je štátny fiškus vtedy, keď kadejakí naničhodníci ubližujú kráľovi? *Však dľa zákona osoba kráľa je svätou a neuraziteľnou.* On za nič nenie zodpovedlivý, lež ministri, s ktorými riadi krajinu.

Zákon prísne má trestať takých zločincov, ktorí kráľovi ubližujú. Prečo teda nezakročí štátny fiškus dľa naradenia zákona, a netrese tých, ktorí ubližujú kráľovi! Zaslúžil on to? Či nehovorí sa o ňom, že je spravodlivý, a že v úctivosti drží jak ústavu tak aj zákony? On je snáď príčina tej nespokojnosti a núdzy, ktorá panuje v krajine?

Pýtam sa, čo chcú docieľiť pomluvači? Snáď to, aby udusili cit úcty ku kráľovi v národe? Chcú ho postaviť oproti kráľovi? Najnebezpečnejší pokus! Tak urobili vo Francúzsku pred sto ro-

kami, keď bezbožná háveď medzi potleskom a víťaznými výkrikami zavraždila kráľa svojho.

Čítame, že čosi zlého sa chystá, preto obávame sa o národ a o budúcnosť vlasti. Vedenie národa padlo do nespoľahlivých rúk. V mene národa opovazujú sa také hlúposti robiť, ktoré krajinu do najväčšieho nebezpečenstva vrhnú. Ani oni, ani pomocníci jejich nemajú v sebe ani náboženstva, ani vlasteneckého citu. Preto broja aj oproti tomu, ktorého národ nadovšetko by mal ctíť.

Beda národu, ak dá sa vodiť od zlomyseľníkov týchto! Vidíme medzi nimi socialistov, kazárov a frajmaurerov, všetko to planý výrost liberalizmu. Neznajú ani Boha, ani vlasti, ani spravodlivoti, ani lásku ku národu. Nenávidia kresťanstvo. Napádajú kráľa a celý rod jeho preto, že je horlivý katolík. Zlomyseľne zúria oproti všetkému, čo nesrovnáva sa s cieľom jejich. Vyvrátiť chcú štát z tisícročnej minulosti, a postavia ho na základ neznajbožstva. Chcú vykoreniť katolicizmus. Chcú zruť trón kráľovský a zničiť krajinu. A darebáci títo vydávajú sa za patriotov. Lžú, že za dobrobyt národa pracujú. To ale nenie pravda, že vede ich vlastenecký cit, lebo  *kto nectí kráľa, nenie pravým synom vlasti.* V špatnej práci svojej vede ich kšeft, vačok a nenávisť oproti katolíkom. Preto napomíname národ, nech sa nedá mámiť. Nech národ bráni kráľa a trón jeho, lebo jestli klesne, ztratíme krajinu a budeme otroci kazársko-zednárskej bandy. Ona sa vrhla na kresťanov, a ona je velezradcom. *S ňou pravý kresťan nemôže a nesmie držať,* lebo previní sa oproti učeniu Kristovmu, ktoré hovorí: daj cisárovi čo je cisárovo; a previní sa oproti domovine, ktorá kráľa uznáva za hlavu svoju, korunu svätú za odznak kráľovstva a nie mogendoved (židovská hvezda), ani frajmaurerský trojuhol. Kráľovi a cisárovi úctu treba dať. On je otcom vlasti. Milovať musíme ho, ako verné deti. Nermúťme ho tedy, lebo i tak je horký život jeho. Nezaslúžil žiaľ, ktorý dožil a nedal príčinu, aby ho urážali.

F.

## POLITICKÉ CHÝRY.

**Liberáli smierení a zase rozvadení.**

Po vydani vojenského rozkazu o pár dní vymenoval kráľ grófa *Khuenta-Héderváryho* za ministrapredseda a upravil naňho kráľovský prípis, v ktorom odvolávajú sa na svoje panovnícke práva osvedčuje sa zároveň, že

jeho vojenský rozkaz nemôže sa a nesmie sa vysvetľovať tak, akoby sa v ňom urážala ústava Uhorska. — S týmto prípisom v ruke mal nový ministerpredseda poradu v liberálnej strane, kde zplnomocnený kráľom povedal aj ústne osvedčenie o tom, že kráľu bôľno sa dotýka to nedorozumenie, ktoré povstalo následkom vojenského rozkazu. Navrhuje, aby strana vyslovila, že záležitosť vojenského rozkazu považuje s týmto za vybavenú a ju ďalej pretriasať nežiada. Strana návrh tento jednomyselne prijala.

Dotyčne toho, aký program už teraz má mať liberálna strana ohľadom na vojenské predlohy, uzavreli liberáli, že až potom osvedčia sa, keď budúca nová vláda predostrie na sneme svoj program.



## KRAJINSKÝ SNEM.

Keď gróf *Khuen-Héderváry* vybavil záležitosť vojenského rozkazu medzi liberálmi, na druhý deň zasedala snemovňa.

Toto zasadnutie bolo najbúrlivejšie, plné prejavmi škandalóznymi, ktorých dopustili sa Košuthovci oproti nielen ministrom, ale aj kráľovi.

Hneď, ako predseda gróf *Albert Apponyi* zahájil zasadnutie a kvestor voviedol novovymenovaného ministra-predseda grófa *Khuen* do snemovne, *Viktor Rákosi* volal: Nech žije ústava!

*Ludvik Olay* oznámil inkompatibilitu proti ministerpredsedovi pre zakupovanie vyslancov. — Tento návrh sprevádzaly výkriky: Von s ním! — *Bezočivec!* *Július Horváth*: Nehanbite sa sem prísť! — *Z. Pap*: To sa tiež len v Uhorsku môže stať, že tu ešte sedí!

*Franc Kossuth* odôvodňuje prípis strany neodvislosti na kráľa, písaný ako odvetu na vojenský rozkaz a na prípis kráľov. Hlavný vodca hovoril k vojsku, kráľ k národu.

*V. Vázsonyi* (žid): Dobrý, starý kráľ!

*Franc Kossuth*: Armádnym rozkazom naštrbil ústavu. Kráľ vniesol politiku do vojska. Tým sa vystavil tomu, že vojsko prípadne môže politisovať aj v inom smere. Uhorsko je najsilnejšou oporou trónu.

Výkriky z ľava: Bolo! Len bolo!

*Fr. Kossuth*: Kráľ prisahal na ústavu...

Hlas z ľava: Krivá prisaha. — Predseda volá patričného k poriadku. — *V. Vázsonyi*: Nech žije otecko národa!

*Fr. Kossuth*: Nemôžeme dopustiť, aby maďarský národ bol degradovaný medzi kmeny ľudové.

*E. Polczner*: Ako sa opováži kráľ vopred osvedčovať? — *V. Vázsonyi*: Cezárska megalomania!

*Franc Kossuth*: Rakúsky ministerpredseda *Körber*

včera osvedčil, že on bol radcom panovníka v tejto záležitosti.

*V. Pichler* (bývalý žid): Bezočivec!

*Fr. Kossuth* prečítal osvedčenie *Körbera* a doložil: Rakúsky ministerpredseda mal rozhodné slovo v záležitosti výlučne uhorskej. Predložil návrh adresy, ktorú potom notár *Endrey* prečítal. Po prečítaní predseda vyzdvihol zasadnutie na 5 minút.

Po prestávke ministerpredseda gróf *Khuen* hlásil sa o slovo. Ozvaly sa výkriky: Zase chce luhat? — Má ešte peniaze? — Čo robí *Szapáry*? — *Št. Fáy*: Nech sa očistí, že nezakupoval! *Sviňa!* — *M. Gabányi*: Peniaz vraví, pes šteká! — *Jul. Horváth*: Handlé! Čo je na predaj? — Výkriky: Nech iný hovorí! — Nech počestnejší človek hovorí!

*Franc Rigó* zašiel pred ministrapredseda, povedal mu čosi, na čo ministerpredseda zbladol a sadol si. Mal mu povedať: Sadnite si! Čo tu hľadáte, pane? Choďte odtiaľto, nevyzývajte nás, to vám radím! — Predseda vyzdvihol zasadnutie.

Po prestávke predseda oznámil, že ministerpredseda mu oznámil, že mu *Rigó* kázal: «Neprovoďte snemovňu, choďte von!» Toto je urazenie immunitného práva. Prípad upraví sa na immunitný výbor.

Ministerpredseda gróf *Khuen* hovoril, ale ho nebolo počuť v kriku. Potom oznámil, že sa nová vláda neutvorila ešte, dotedy nechce rozoberať, čo adresa *Kossuthova* obsahuje. Nerád by bol, aby povstalo nedorozumenie. Prečítal prípis, ktorý bol predniesol v klube liberálnej strany. Keď prišiel k odseku, že «kráľ prechováva otcovskú dobroprajnosť voči národu», *B. Barabás* zvolal: Lenže my neveríme kráľovi!

Nastal veľký krik. Z prava volali: Vlastizrada! Len vlastizradca môže povedať dačo takého! — Prodseda vyzýva *Barabása*, aby sa ospravedlnil. — *Štefan Rakovszky*: Vlastizradca! — Výkriky z prava: To nemožno trpeť! Treba ho vyhodiť! Von s ním!

*Predseda*: *Barabáša* volal som už k poriadku. Oznámil mi, že prednesie svoje ospravedlnenie, keď mu to domové pravidlá dovoľia.

*Štefan Rakovszky*: Von s ním! Vlastizradca nemá tu miesta!

*Žid Vészi*: Rakovszkého neslobodno trpeť! Drabant v uhorskom parlamente. — Ohromný krik.

*Štefan Rakovszky*: Kráľa treba si ctíť! Von s ním, kto kráľa nectí! — Výkriky z prava: Nech žije kráľ! — *V. Rákosi*: Nech žije národ a ústava! — *Ján Benedek*: Nech žije republika! — *Štefan Rakovszky*: A *Kossuth* to trpí! — *Predseda*: po utíšení poznamenal, že *Barabás* má právo predniesť svoje ospravedlnenie.

Ministerpredseda gróf *Khuen* prečítal kráľov prípis, ktorý dokazuje, že kráľ armádnym rozkazom nechcel uraziť city národa. Navrhol, aby snemovňa nevydržovala zasadnutia, kým sa nová vláda neutvorí.

Snemovňa rozhodla tak, že zasadanie odročí sa — čo predseda vyhlásiac, zakľúčil dočasne ďalšie pojednávanie snemové.

## Načo máme pozor dávať?\*

Písal: dr. Mikuláš Zboray, pravotár, krajinský vyslanec.

Ponevác deň čo deň prichádzajú mi dotazy z rozličných strán krajiny, z čoho vidím to, že v častých prípadoch života nevedia moji spoluobčania čoho sa majú držať; a ponevác z tých dotazov jasné je i to, že istí nesvedomci, využívajúce nezkúsenosť iných, ich oškodujú, zaumienil som si, že v niekoľkých slovách prednesiem tu to najpotrebnejšie, čo vedieť máme.

Chcem tu hovoriť: I. O poisteniach. II. O zprostredkovateľoch požičiek. III. O agentoch.

### I. O poisteniach.

Poznáme rozličné druhy poistenia. Najobyčajnejšie je poistenie proti škode a na život. Proti škode poisťujeme sa, keď dom svoj, náradie alebo iné pohybnosti si poisť dáme. Aj úrodu možno si poisť už či proti požiaru, či proti ľadovcu. Hospodár, jestli ho agenti assekurační vyhládajú, nadovšetko na to má dať pozor, aby tá assekuračná spoločnosť, u ktorej sa poisť dá, bola počestná, lebo veľmi smutné je to potom, keby na pr. vyhorel a peniaze by mu nemohli vyplatiť. Zakaiaľ dakto neodhodlal sa určite, že poisť sa dá, zatiaľ nemá podpisovať ničoho žiadnemu agentovi, a čo by akékoľvek prajné výhody mu ponúkal. Lebo len to má platnosť, čo je v assekuračných podmienkach určite a jasne vyslovené, alebo na čo správa assekuračná osobitným písmom sa zaviazá.

Všetko ale to, čo assekurační agenti nasľubujú, nemá žiadnej platnosti, lebo cigánstva agentov neviažu spoločnosť assekuračnú. Dobrý pozor musíme dať aj na to, aby my sami vpísali sme do assekuračnej listiny na tam sa nachodiace otázky odpovede. Alebo ak ich aj druhý píše, aby písal len to, čo my hovoríme, lebo súd tieto vpísané odpovede poníma vždy tak, ako by ich poisťujúca stránka sama písala. Najčastejší pád je ten, že agent sám zvyknul vyplniť listinu a popíše do nej všelijaké nepravé veci; potom ale, keď stihne nás nehoda, assekuračná spoločnosť nechce platiť, ani súd ju neposúdi, lebo za nepravdivé dáta my sami sme zodpovední. Agentu považuje súd v takomto páde len za nášho poverenika.

Len pravdu treba vpísať do listiny. Jestli sme už — alebo jestli sme boli inakde poistení; jestli sme už raz vyhoreli: všetko to vpíšme spravdive.

Jestli poisťujeme sa na život, vpíšme to, ak sme už boli chorými, ako aj to, akú sme to mali chorobu.

Lepšie je, jestli assekuračná spoločnosť neprijme naše podmienky, ako keď ich prijme síce, ale potom, keď vyhoreme alebo zomreme nechce vyplatiť poistenú sumu a tak ztratíme i to, čo sme snáď za roky sa naplatili spoločnosti.

Tá summa, na kolkú sa poisťujeme, nesmie byť väčšia nad cenu poisteného predmetu, lebo zvyšok nad pra-

\* Bude veľmi dobre, jestli si naši milí čitatelia tento a ešte budúce o tomto predmetu články pozorne prečítajú a uschovajú, aby ich na prípad potrebný mali po ruke.

R.

vou cenou je neplatný a my vlastne na darmo platíme od neho assekuráciu.

Jestli sme listinu (offert) podpísali, sme už zaviazaní a keď nám kontrakt pošlú, my musíme ho vymeniť, lebo ináč nás zapravotia aj posúdia a to potom aj trovy platiť musíme.

Lež upozorňujem svojich spoluobčanov na to, že splácanie assekuračného poplatku môže sa vybaviť naraz, alebo v časticiach. Môžeme sa tedy umlúviť (dohodnúť), že každoročne, polročne, štvrtročne alebo prípadne aj mesačne budeme splácať. Ale takéto dohodnutie musíme mať na písme, ináč je neplatné. Velmi vážne je takéto dohodnutie, lebo keď pozdejšie chceli by sme vypovedať assekuráciu, povinní sme dľa zákona len poslednú rátu platiť. To jest, jestli tak spravili sme sa, že na jeden raz platíme assekuráciu, vtedy musíme ju celú vyplatiť, jestli máme ročné splátky vymenené, vtedy len jednoročnú rátu, jestli platíme polročne, vtedy len polročnú rátu, jestli štvrtročne platíme, vtedy len štvrtročnú rátu a konečne len mesačnú rátu sme povinní platiť, jestli sme mesačne splácať sa ushovorili — a môžeme odstúpiť od assekurácie. Vlastne je to tedy tak, že tú prvú rátu neomylné splatiť musíme. Keď je prvá ráta splatená, ďalšie ráty nemusíme splácať, ak nechceme podržať assekuráciu. Ale práve preto musíme sa mať na pozore, že jestli podržať chceme assekuráciu, aby sme na čas splácali ráty, lebo jestli jednu rátu splatiť zameškáme, assekurácia je neplatná a my ztratíme i poplatky už splatené aj právo na assekuráciu. Preto je to, že jestli máme právo na assekuráciu, musíme vždy preukázať sa s kvitanciou o splatení poslednej ráty; bez nej nám spoločnosť platiť odopre. Potrebné je aj to, že jestli vyhoreme, alebo ľad zbijie nám úrodu, alebo jestli zomre na život assekurovaný, aby sme toto zaraz oznámili spoločnosti. Zároveň povinní sme všetko možné urobiť, aby škoda čím menšia bola. Cenu poistených predmetov len vtedy vyplatia nám celú, jestliže ony docela zrazu vzaly. Jestli spoločnosť assekuračná nechce vynahradiť a či zaplatiť škodu assekurovaného, treba spoločnosť zapravotiť, a síce behom jedného roku, ho po roku prestáva naše právo požadovať vynáhradu.

Z výšudaného nasleduje jedy, aby sme si dobre premysleli, keď sa poisť mienime, a len vtedy máme podpísať akékoľvek písmo, keď sme sa rozhodli, že sa dáme poisť, lebo nemôžeme vedieť, že čo spraví agent s tým papierom, ktorý sme mu podpísali. Je veľmi želateľne, aby sme si žiadali aj odpis (duplikát) toho písma, čo sme my podpísali, aby snáď nepripísal nám dakto dačo mimo podmienok, ktoré sme prijali. Jestli však podpísali sme offert assekuračný, vtedy povinní sme prvú rátu zaplatiť, ostatnie ale, ak by sme nechceli podržať assekuráciu, nie sme povinní platiť. Jestli chceme, aby assekurácia zostala platná, máme na čas splácať a stihne-li nás nehoda, žiadajme vynáhradu, ak je treba aj pravotou behom jedného roku.

**Krešťania kupujte len u krešťanov!**

## Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Krestana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jedon každý pousiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krest'an» kiadóhivatala  
Budapest, VIII., József-körút 35.

## Ctitel'om levočskej Matky Božskej.

Jako už podotknuté bolo: «Ctitelia predivnej Matky levočskej» pri minulej jej slávnosti tohoročnej zložili, na svätý stavať sa majúci jej chrám, desaťtisíc korún. Je to dôkaz, že sebe ony tento chrám nebeskej kráľovnej svojej postaví vrele žiadajú.

Že ale každá vec dobrá má svojich nepriateľov a odporcov, ktorí jej poškodiť, alebo ju i zničiť sa usilujú, tak sa najdu aj ľudia katolíci, a to i ľudia ináč vážni, ktorým je sbierka na chrám tento jakýmsi trňom v oku, ktorým je to nie dosť, že na chrám tento sami až posavád nič neobetovali, ale od úmyslu toho aj iných odvrátili, sebe žiadajú. Že s jakým úmyslom to činia, to znajú najlepšie len ony sami; počínanie jejich ale je marné, lebo na tom pracuje mocná ruka Matky Božskej.

Je to však dosť smutné, že sa nádherné a omnoho drahšie paláce a pomníky svetské stavajú tak rýchle, kdežto vybudovanie tohoto chrámu Marie úmyselne nepodporujú, alebo by snád i prekazit radi vlastné jej dietky, ktorí sa k nej modlievajú, ju za Matku a Kráľovnu svoju vyznávajú a ktorým k dobrému a k potešeniu Ona milostivý tento trón svoj postavila uprostried nás na svätej tejto Hore, aby takto tešiteľkou a pomocnicou našou bola, a na ktorej pomoc sme utisnutí vždy — zvlášť strašnou hodinou našej smrti. Aby almužnu na chrám tento neobetovali,

a aj iných v tom prekázali, nalezajú vždy svoje príčiny.

No ale úfajme, že milostivá táto Matka naša, ktorá vládne srdcami našimi, pritiahne k sebe aj tých, ktorí jej do teraz odpierali, že nebude katolíckeho domu v hornom Uhorsku našom, z ktorého by almužna na chrám tento udelená nebola, a to čo možno skorej, aby sa chrám tento už na budúci rok stavať mohol, jako sebe to veľk. p. opát-farár levočský yrele žiada. Budme všetci jako jeden za zvelebenie posvätného tohoto Syona najmilejšej kráľovnej našej. Nech nám svieti krásny príklad týchto jej ctiteľov tu a v Amerike, ktorí milodary svoje už obetovali. Mena dobrodincov týmto číslom začneme uverejňovať, a nech ích uverejní aj Matka táto milostivá v presvätom srdci svojom, ktoré je naše útočiste a naša odmena. Pripomíname tu aj to, že istí nábožní manželja z Oravi poslali na faru levočskú tisíc korún, aby sa za ne v novom kostole dala postaviť Lurdská jaskyňa. Iní ale nábožní manželja zo šarišskej stolice, na teraz v Amerike, poslali 1210 korún, aby sa za ne v novom kostole tomto dal urobiť jeden malovaný oblok s obrazom sv. Michala Archanjela. Vzbuď o Matko levočská aj viac takýchto hojných dobrodincov, a ráč im biť hojnou odplatou za tieto výborné dary. S.

### Milodary poslali na kostol Lutišský:

Dôstojný pán farár Karol Czivány z Ochodnice 5 korún; pán Andrej Szkalicsan z Tárpataku 2 koruny 20 halierov; pán Ján Slimák z Ružombergu 2 koruny; Anna Špacinský z Bélaháza 1 korunu; cestou pána Jána Krajčí zo Saxekej Juraj Masznica a Juraj Karafa rodáci z Visokej z Groshartenau 4 koruny 69 halierov; p. Valent Laurinec a jeho manželka Rozalia z Banovajaruga Šlavonia 10 korún; N. N. Npva Bystrica 1 korunu. Dovéul šľachetné srdeca z lásky oproti chudobným farnikom Lutišským obetovali všetkého dohromady 612 korún.

Začo všetkým tuto spomenutým úprimne ďakujem. Pán Boh zaplať a požehnaj v mene chudobných farnikov privoláva Ján Greben, farár.

**Poľnohospodárske museum**, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti pride do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

**Krest'ania katolíci, čítajte len dobré našše knihy a časopisy!!**



## BESEDNICA.

### Hviezdy.

Vy kráľovské sestry na nebeskom poli,  
V ktorej z vás bydló si duša moja svolí,  
Keď raz z týchto nízkych zakvitnutých hájov  
Ona preletí ta do nadzemských krajov?

Mľíte? či význam vášho ligotania  
Slabosti ľudské snáď pochopíť mi bráňa?  
V predmetoch tých ľudstva blaženosť si sníva  
Ktoré mu zázračná tajomnosť ukrýva.

Jasné ste vy všetky, jako sláva jasné  
Vo vás osláviť sa môžu duše krásné!  
Oj, čo sa mi aspoň i vo dne nesmeje  
Blesk váš, svetlá moje, vy moje nádeje!

A. Sládkovič.

### Či máme byť socialistmi?

(Pokračovanie.)

— Nevieť prečo nie? skrýkol Pavel Mogoň.

— Prečo nie? Lebo v terajšom svete aj blázon vie, že dva holdy zeme nedonesú toľký dôchodok, ktorý kryl by výdavky jednej rodiny. Porcie, odev, chlieb a iné potreby veru mnoho požadujú.

— No a teraz ešte z menšieho dôchodku musíme žiť, odporoval Mogoň.

— To je pravda, ale aj možno vyžiť. Kto má malý majetok, alebo žiaden, ten vyučí sa remeslo, alebo ide slúžiť k majetnému hospodárovi alebo ako nádeník živorí sa. Len že, keď sa podelíme, tak každý na svojom zostane, lebo vtedy nikto nebude potrebovať ani sluhu, ani robotníka. A preto, keby aj 100 holdov ušlo sa každému, čo by sme mali z toho? Sami nevládali by sme obrábať zeme a pomoci nedostali by sme. Možno, mali by sme dobrú úrodu, dosť všetkého, ale nikto by nekúpil, lebo každý by mal hojnosť. Teda povedzte, čo dobrého budeme mať, keď sa podelíme? . . . Ale aj iné vám poviem. Aj to je isté, že delenie márna práca by bola, lebo dnes sa podelíme, ale už zajtra nebudeme jednako stáť. Kolkí sú, ktorí neznajú obrábať zeme, teda predali by ich. Kolko by bolo darobných a ľahkomyselných gazdov, tí istotne na vnivoč by vyšli. Usilovní rozmáhali by sa, korheli a kartári premŕhali by všetko; tak chytro by bol koniec rovnakosti. Teda povedzte, či nenie blázon a hlupák, kto takéto daromnice káže, a či nie je sprostý ten, kto to uverí?

Prítomní so sklopenou hlavou počúvali reč notára.

Uznali, že pravdu hovorí, preto ani jeden nemiešal sa do reči. Len po dlhom mlčaní ozval sa starý Mišo Sekera:

— Pravdu majú pán notár. Veď nás po pravde nie to bolí. Ja nebažím po cudzom majetku, veď ani mne by nebolo po vôli, keby domček a roličku moju, ktorú s ťažkou prácou som nadobudnul, dáky naničhodník odobral, ktorý svoje prepil. Ja tiež hovorím: kto nepracuje, nech nejie. Lenže to je zle, že my pracujeme cez celý život, a leci toľko vyrobíme, kolko zapotreby je k chatrnej výžive. Preto chceme byť socialistmi, lebo tak hovorí, že vtedy dobre nám bude. Či je tak chlapi?

— Tak je! Tak je! odpovedali všetci.

— Aj na toto viem dať odpoveď, hovorí notár — ale nemám k tomu čas, lebo ani krčma nesmie byť ďalej otvorená. Preto idme domov spať. Tolko ale vám hovorím, že socializmu veľká hlúposť je. Vy z neho nie ošoh, ale škodu budete mať. Odvrátite sa od Boha, zapovrhnete náboženstvo aj mravy. Nenávidieť budete kňazov a tých ktorí viac majú, ako vy. Ani prácu nebudete tak vážiť ako posiaľ. Zmeníte sa, ba zdviete. Srdce vaše jedine tá žiadosť preplní: mať to, čo je cudzie. Teda ani božský ani krajinský zákon nebudete ctíť, žiadnu vládu nebudete poznať nad sebou; povedzte, ako udržíte krajinu, v ktorej nikto nechce a nemusí poslúchať? Uznajte, že to, s čím všeliakí lumpi a zlodeji, ktorí ľahko chcú žiť, mámia vás, nedá sa previesť. Probovali to nieraz pobúrení ľudia. A čo docielili? Tisícov zavraždili, potoky krve tiekli, stá a stá obcí vyplienili, no a výsledok? Otroctvo a núdza. Preto majte rozum. Dobrú noc!

Rozišli sa všetci.

\*\*\*

Do teraz nič zlého sa nestalo. Ale je to tak, že keď stádo napadne nákazlivá choroba, ona chytro šíri sa, a liečenie len pomaly ide. Po tento čas socializmus je takouto chorobou u nás. Jeden dvaja začnú, ostatní potom bláznia sa za nimi. Tak to bolo aj v Libutnej. Ten vandrový krivonos všeličo potrepal, aby ľud podmanil. A keď s rečou nestačil, pomáhal s novinami a knižočkami, ktoré rozhadzoval medzi ľuďmi. Búriť je veľmi ľahká vec. Kto rozumie dľa chuti hovoriť, chytro trafi ta, kde chudobu najväčmi bolí. Nevzdelaný ľud uverí pekným slovám, s ktorými hladkajú ho a dobrobyt sľubujú.

V ten večer apoštol s krivým nosom ušiel pred notárom, ale o pár dní nazpät prišiel do dediny. Nie s harmonikou a s batohom, ale ukradomky v noci chodil z dom do domu. Nie v krčme sa schádzali, ale ráz tam, druhý ráz v inom dome. Čítal im také veci, od ktorých vlny dupkom im stály. Je pravda, že samé cigánstva a oškľivosti, ale ľud sväto veril tomu, veď to bolo tlačené. A takto pomaly dostal všetkých chudobných. Tí ruky dali a prisahali, že s teľom a s dušou socialistmi budú. Od veľku trojnásobnú mzdu budú pýtať. Žiaľ len za tretinu úrody budú. Keď to pánstvo nedá, nepojdú robiť, ale ani cudzím robotníkom nedovolia. Krivonos tiež prisahal, že celkom inakší život bude, keď dľa nariadenia jeho zachodíť budú. Lenže neide to zdarma. Riadenie pohybu, cestovanie, spisy a iné veci peniaze košujú, preto každý

socialista povinný je týždenne 30 halierov platiť do kasse spolkovej. V Libutnej prihlásilo sa ich 200 a tak apoštol s krivým nosom každých 7 dní 60 korún vstrčil do vaku. Za rok 3000 korún. Nie najhorší výrobok.

Tak to šlo celú zimu. Pán farár skoro v každej kázni napomínal ľud, aby nesadol na lep nesvedomitým a nestatočným lupičom, ktorí zdierajú ho; ale žiaľ Bohu, nebolo výsledku. Ba aj poslucháčov bolo málo, lebo apoštol aj oproti kňazom búril, a naložil prísne, aby kňazovi neverili, lebo aj ten je nepriateľom jejich. Na vieru nech nedajú nič, lebo to sú hlúposti; kňazi ich vymysleli, aby ľud mámili. A ľud prísne zadržal prikázanie krivonosu. Ako by nie, keď zato bohatstvo a spokojný život slúbil.

Žil v Libutnej jeden starý človek. Voľakedy bol zahradníkom u pánstva, ale keď už nevládal, syn jeho zastúpil stav, on ale na pokoji žil. Pánstvo staralo sa oňho. Občania volali ho záhradníkom a nikdy nie vlastným menom. Poriadny, usilovný, rozumný a bohobojný muž to bol. Verne slúžil, a keď mohol, rád pomohol chudobným. Mnoho zkusil a čítal, tak aj vedel mnoho. Veru aj pán farár pýtal od neho nieraz radu. Miloval ľud, hoc z Čiech prišiel sem. S bárským pustil sa do rozhovoru, potesil, naučenie dal a povzbudzoval, a jako vtipný človek, rád mal žarty.

Aj on vedel o tom, že socialisti tajne radia a k voľáčomu chystajú sa. Ako múdry človek na čistom bol s tým, že to zlé následky mať bude, preto rozmýšľal, ako by to mohol prekaziť, a zaslepený ľud k pamäti priviesť.

Prišli Turice. Na tento sviatok vyhlásili shromáždenie apoštoli socialistov. Pripravení boli, že ľudu lichotíť budú; slúbia mu, čo si len zažiada; kňazov a statkárov haníť a napádať budú, a tak spojencov svojich tým lepšie k sebe priviažu. Slúžny dovolil shromáždenie, ale aj to povedal, že 12 žandárov pošle ta k udržaniu poriadku, ba aj on sám príde.

Hlavným riaditeľom bol krivonos. Do poriadku doniesli dvor krčmy. Na prostriedok postavili stôl, z neho bude apoštol kázať. Dievčence vence vily. Kde-tu videl bolo červenú zástavu, to barva socialistov. Slovom, chystali sa, ako čo by ministra boli čakali. Krčma bola plná. Otrava židovská vesele sa miňala. Každý chcel mať dobrý guráž. Po obede prišlo 12 žandárov a neskôr aj slúžny. Socialisti si ho ani nevšimli, čo znak, že nenávidia pánov. Tri hodiny dávno odbily, ale apoštol ešte vždy nechodil. Ľud bol netrpezlivý. Iní rozkrákorili sa a hlasne politizovali. Doktorí šli na vrštek a hľadeli, či už ide ten čakaný «vykupiteľ», ale ani voza, ani žiadneho človeka nebolo vidieť. Slúžny teda požiadal shromáždených, aby mlčali a potom takto prehovoril:

— Občania, na tretiu hodinu pýtali ste dovoľenie k shromáždeniu. Ja privolil som, ale žiadal som, že poradu v tom čase musíte začívať, lebo na večer nedám dovoľenie. Nič nemám oproti tomu keď sa poriadne radíte, len zvada, bitka a neporiadok nesmie byť. Prísľúbili ste, že nedopustíte sa násilienstva. Dobré. Nezazlievam, že chcete sa radiť. Viem, že chudobného človeka všeličo omína, nech sa teda vyžaluje a poradí, ako by mu bolo ľahšie

žiť. V tomto nič zlého nenie. Lenže čas miňa sa, ak za pol hodiny nezačnete, tak koniec bude shromáždeniu.

Slúžny šiel na faru, socialisti ale ďalej čakali vodcu, ktorý na pozvanie krivonosovo prijsť mal. Poniektorí už aj reptaf a hrešiť počali, prečo majú ich za blázna.

(Pokračovanie nasleduje.)



## CHÝRNIK.

**Grécky kráľ vo Viedni.** Z Viedne oznamujú, že grécky kráľ Juraj prostriedkom októbra príjde do Viedne navštíviť nášho kráľa.

**Zlatá omša Piusa X.** Z Rímu oznamujú: Len teraz vyšlo na javo, že pápež Pius X. dňa 18. septembra svätí 50-ročnú pamiatku toho, že bol vysvätený za kňaza. Na zlatej omši, ktorú slúžil v kaplnke Vatikána, prítomné byly len jeho sestry a pokrevní a jeho privátny tajomník monsignore Bressan. Že vo Vatikáne v takej tajnosti zasvätili 50-ročné kňazské jubiléum pápeža, to stalo sa na výslovnú žiadosť sv. otca. Je zaujímavé, že ani v Ríme nevedeli o tomto jubiléume a len z jedného turínskeho telegramu sa dozvedeli, že pápež Pius X. slávil svoju zlatú omšu.

**Čestné afféry pre vojenský rozkaz.** V Prešporke v jednom hostinci jágerský kapitán Leopold Struchly vyprávajúc sa o v Chlopochoch vydanom vojenskom rozkaze, hrešil na Uhorsko, nad čím sa síce mnohí pohoršili, ale nikoho sa nenašlo, kto by za to bol Struchlého upravil k poriadku. O veci písaly aj noviny, následkom čoho vojenské veliteľstvo posúdilo kapitána na izbenné väzenie. Tým sa však vec neskončila, lebo istý Alexander Bónis z Miškoveca v jednom budapeštianskom časopise dal uverejniť «otvorený list», v ktorom kapitána urazil. Struchly s kapitánom Barossom a nadporučikom Seidlom hneď odcestoval do Miškoveca a vyzval Bónisa na súboj. — Pre vojenský rozkaz vznikly aj iné čestné záležitosti. Rytier Viktor Zolnay de Zolna, fechtmajster v Pápe tiež v otvorenom a v novinách uverejnenom liste nadal kapitánovi Struchlému i nadporučikovi Formanekovi, ktorý v Przemysli povedal treforočným vojakom pre Uhorsko urážlivú reč. Tak Struchly ako i Formanek telegraficky vyzvali Zolnayho na súboj.

**Dvorné poľovky.** Bavorský princ Leopold, zať nášho kráľa a manžel arcikňažny Gizelly, tieto dni s malým sprievodom prišiel do Vyšehradu a celý deň tam poľoval v okolitých lesoch a večer odcestoval do Gedelova, kam príjde i jeho syn Konrád a aj toskanské veľkorieča Ferdinand, aby sa zúčastnili na gedelovských veľkých dvorných poľovkách.

**Stav predsedu Steyna.** Steyn, bývalý predseda búrkej republiky Oranž, ktorý sa od mája lieči v reichenhalských kúpeľoch, počiatkom októbra odcestuje do Cannesu, kde strávi celú zimu. Präsident Steyn, ktor

keď prišiel do Európy, bol na celé telo porazený a preto sa ani len hnúť nevedel — teraz už bez všetkej pomoci je vstave chodíť. Lekári sú tej mienky, že predseda sa v Cannese úplne vylieči.

**Lúpežný útok proti jednomu listonošovi.** Policia na všetky strany hľadá toho bezbožného a opovážlivého útočníka, ktorý tieto dni ráno na Jozefovskej okružnej ceste v dome číslo 14. sekerou srazil a vyraboval listonoša Štefana Bodu. No, všetko pátranie a hľadanie doteraz ostalo bez výsledku. Iba to sa zistilo, že lúpežník nemal spoločníkov. Hlavný kapitanát dostáva mnoho — zväčša bezmenných — listov, v ktorých pisatelia udávajú, že tam a tam videli hľadaného zbojníka. Jeden píše, že v jednu z pominulých nocí videl na spájajúcom moste jedného človeka, ktorý hodil do Dunaja jednu koženú kapsu. Ranený listonoš Boda sa už o niečo lepšie cíti, horúčka mu už prestala, ale rany ho veľmi bolia. Lekári teraz už isto tvrdia, že sa úbohý človek vylieči zo svojich ťažkých rán.

**Zemetrasenie vo Vesprímskej.** Z Várpaloty oznamujú, že obyvateľstvo mesta už asi týždeň v rozčúlení drží časté zemetrasenie. Prvé otrasy zeme pocítili dňa 15. septembra ráno po štyroch hodinách, v ten istý deň večer pred ôsmou hodinou opäť, bolo zemetrasenie spre-vádzané tupým podzemným hlukom. Najsilnejšie otrasy pocítili 21. septembra ráno o pol štvrtej hod. Ľud pre-laknutý utekal z domov a mnohí pod holým nebom čakali svitanie. Na slabších budovách následkom otrasov sa popukaly steny.

**Zas zhorela jedna obec.** Sotva kedy dochádzalo z vidieku tak nápadne mnoho správ o požiaroch a o nešťastných pohorelecoch, ako práve teraz. Najnovšie oznamujú z Iglova zrazu jednej celej obce. V dedine Kravjan ľahlo popolom 55 domov, mnoho stodôl a gazdovských stavísk. Škoda činí asi 50.000 korún. V plameňoch zhorel aj jeden starý človek. V obci Léthánfalva v ten istý deň zhorelo 10 humán.

**Obetou biedy.** Zámočník Julius Wlassics už dlhší čas nemal zamestnania a so svojou rodinou žil vo veľkej núdzi. Biedu už ďalej znášať nemohol a preto na svojom byte v Márton-ulici strelil na svoju ženu rodenú Alžbetu Jungovú a na osemročného chlapca ženy po prvom mužovi. Potom sebe strelil do hlavy. Dobrovoľní ochrancí ranených odviezli na kliniku, kde nešťastný Wlassics už zomrel. Stav jeho manželky a pastorka je však veľmi nebezpečný.

**Veľké nešťastie** udalo sa nedávno v portugálskej kolónii Mozambique (na južovýchodných brehoch Afriky). V pevnosti San-Sebastiano vyletela pracháreň do povetria, pri čom tridsať ľudí prišlo o život a 108 ľudí bolo raneno. Medzi usmrtenými je aj sedem Európanov.

**Smrť v cudzine.** Július Veress, bývalý notár z Filakova odišiel do Ameriky v tej nádeji, že mu tam kvitnú lepšie časy. Ale sa hrozne sklamal, nemohol dostať zamestnania a musel živoríť z milodarov v New-Yorku žijúcich krajanov. Konečne zunoval biedu a v jednom zúfalom okamihu zastrelil sa v jednej new-yorskej kaviarni.

Zanechal list, v ktorom píše, že preto sa usmrtil, lebo že musel hladovať. Jeho vo Filakove žijúcich pokrevných telegraficky upovedomili o smutnom prípade.

**Pokus samovraždy.** Béla Fesztz, kraj. vyslanec okresu udvarkého a člen slobodomyselnej strany tieto dni v hoteli Adria spáchal pokus samovraždy. Vo svojej izbe štyri razy strelil do seba z revolvera. Ťažko raneného vyslanca odviezli do Rochusovej nemocnice. Lekári myslia, že sa Festy zo svojich rán vylieči. — Fesztz pred niekoľkými týždňami dostal ťažký nervový neuduh a za 14 dní ani oka nezažmuril. To ho hrozne zmorilo, lebo nazdával sa, že je nemoc jeho nevyliciteľná a preto v Ó-Gyalle, kde býval so svojou rodinou, štyri razy chcel sa zastreliť, ale ho rodina vždy v tom prekazila. Ponevác sa stav jeho stále zhoršoval, rodina usniesla sa na tom, že ho umiestni v jednom hlavnomestskom sanatoriume. Jeho svokor, komárňanský advokát Daniel Csépy, ocestoval s ním do Budapešti, kde sa predbežne v hoteli «Adria» složili. Tu potom hneď na druhý deň ráno Fesztz v jednom nepozorovanom okamihu siahol po zbrani. Béla Fesztz je bratom známeho uhorského umelca Árpáda Fesztzyho.

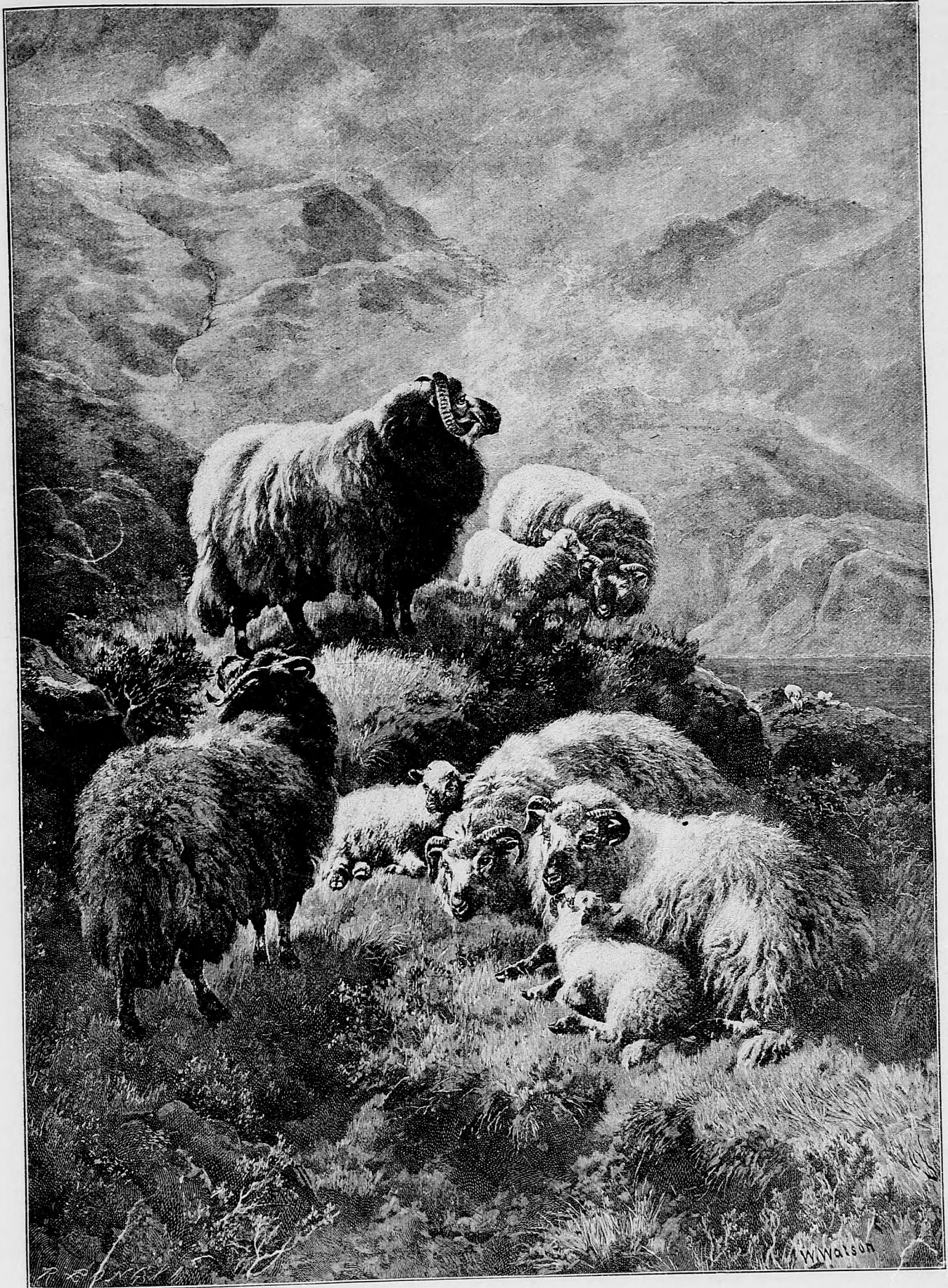
**Náukobeh pre obuvníkov** zariadi sa v tunajšej obuvníckej odbornej škole (Budapešť, VII., Klauzál u. 8.), na ktorom bude sa vyučovať, ako sa má miera brať a dľa tej obuv vykrajovať. Vyučovať sa bude v robotné dni večer a v nedeľu predpoludním. Zápisy trvajú do 2. okt. predpoludním od 9. do 12. hodiny a popoludní od 2. do 8. hodiny.

**Sekal psie a mačacie mäso.** Tunajšia polícia zatkla istého Jozefa Medek, ktorý býval v Szegedi-u. č. 6. a mal jatku na psie a mačacie mäso, ktoré predával tak, ako by to bola barančina a zajačina.

**Nedeľný odpočinok v kasárňach.** Od 1. októbra pri pechote vstúpi do života nový evičebný poriadok, a síce v nedeľu a vo sviatok officieri a mužstvo celý deň budú mať odpočinok. Výnimka je len v nasledovných pádoch: neodkladná služba, pri väčších manévroch marše, hotovosť a vojenská assistencia na udržanie verejného poriadku.

**Pršaly prepelice.** Z veľkého Bečkereku oznamujú neobyčajný prípad. Ponad mesto Veľký Bečkerek prešiel tieto dni veľký víchor a v chotári nocujúci robotníci ráno prekvapení zbadali, že na roli a na lúke leží tisíce zmoknutých prepelíc. Tento pravý prepelícový dážď vysvetľuje sa tak, že veľký krídľ prepelíc práve tiahol do teplých krajov, keď ich zastihol obrovský lejak. Dážď potom natolko im zmočil krídla, že úbohí vtáci ďalej neboly vstave letieť a popadaly na zem. Prepelice aj na druhý deň sa ešte hromadne povalovaly na zemi a samosebou sa rozumie, že vo Veľkom Bečkereku nikdy nezjedli toľko prepelíc ako teraz.

**Jako bude z blchy slon?** Jeden vážny anglický časopis v Londýne vychodiaci «Daily Mail» celkom vážne píše, že dr. Hatai, univerzitný profesor v Čikagu vynášiel takú potravnú látku, ktorá «vykŕmi» človeka na obra. Professor Hatai dosiaľ na zveroch urobil pokusy so svo-



Odpočinok na horách.

jím vynálezom, ktorý nazval licitin-om, a dosiahol prekvapujúci výsledok. Tak jednu bielu myš vykrmil licitínom a táto narástla jako jedna dobre vyvinutá mačka. Táto podivná potravná látka je organický fosfor, ktorý učene vybral z vajca, z mozgov a z bielych krvných buniek. Dr. Hatai pokračuje vo svojich pokusoch a tak vraj není vytvorené, že za nami nasledujúca generácia pozostávať bude už zo samých obrov.

**Vyšinul sa vlak.** Z Čace oznamujú: Jeden nákladný vlak košicko-oderbergskej železnice sa pri stanici čacanskej vyšinul z koľajníc. Vodič lokomotívy ešte zavčasu sskočil so stroja a tak sa mu nič nestalo. Tri vozne sa dolámaly. Z Vrútok prišlo viac robotníkov odpratať dolámané vozne a opraviť porúchanú dráhu.

**Chýry zo Spiša.** Knieža Hohenlohe odkúpil majetok bratov Fehérovcov v Krížovejvsí, a síce za pol miliona korún. — Okolo Levoče vykupil medzi hydrom mor, následkom ktorého už veľmi mnoho hydu spadlo. — Spišskú stolicu a hlavné mesto Budapešť zamýšľajú s telefonom bezprostredne spojiť. — Vo Smižanoch vybudovala obec veľmi krásnu katolícku školu, jež posviacka odbyvala sa dňa 14. septembra. — Vo Spiši je už štyri týždne veľmi krásny čas, už dávno nemali tuná tak príjemnú žatvu ako toho roku, všetko sobrali bez dažďa; vo dne je teplý letný čas, ale noci sú veľmi zimné, dňa 22. sept. bol prvý mráz a veľmi tuhý. — Osemtriedové katolícke gymnásium v Levoči má teraz 247 žiakov, o 12 menej ako v minulom školskom roku. — Alexander Grusz, notár v Mahalovcách po ťažkom trápení v 56. roku života svojho v Levoči zomrel. — Rozpočet mesta Levoče na budúci rok ukazuje 49.229 korún 39 hal. príjmov a 263.447 korún 70 halierov výdavkov; chýbalo by teda 14.218 korún 31 halierov, čo sa skrže 20 percentovú obecnú prirážku má zakryť. — V Markušovciach smrteľné nešťastie potkalo dňa 17. septembra košiča Ondreja Gurčika, ako s konečinou plným vozom s pola domov šiel, na ceste sa voz, na ktorom sedel prevrátil, on pod voz prišiel a tam vydal ducha svojho. — Na levočskom chotári od jary do teraz 470 vreteníc zabili. Za každú jednu vretenicu dala a dá vrchnosť 50 halierov odmeny. — V Kamjonke sa nedávno stalo, že 13-ročný chlapec Michal Krúpa ako statky pásol, 70-ročného Jána Zimu, ktorý blízko neho kosil, neprestajne prezýval, načo sa stariec tak nahneval, že vzal kameň a ho za chlapcom zahodil, ale tak nešťastlivo, že ho práve po hlave uderil, takže chlapec mŕtvý klesnul na zem. — V mestách Belej, Kežmarku a Lubici sú jarmoky na rožný statok zase zakázané. — V Starej Lubovni nedávno zomrel v 62. roku veku svojho Jozef Klimkovič všeobecne ctený a obľúbený mešťan.

\*\*\*

**Krajinská púť do Ríma a do Svätej zeme.** Odehod dňa 22. októbra roku 1903 večer o 8. hodine. Pútnikov do Svätej zeme, s povolením najvyššieho ostrihomského ordinariatu, vedie: velebný pán Michal Kada, farár vo Svätom Ondreji (Pest megye). — *Smer cesty:* Budapest—Fiume—Loretto—Rím—Neapol—Alexandria—Kairo—Port-

Said—Jaffa—Jeruzalem—Betlehem—Jeruzalem—Jaffa—Alexandria—Messina—Neapol—Ancona—Fiume—Budapest. — *Ceny:* I. trieda 900 korún, II. trieda 680 korún, III. trieda 315 korún s 20-dňovým úplným zaopatrením, III. trieda 275 korún bez zaopatrenia. — **Púť do Ríma.** Duchovný vođa rímskych pútnikov je velebný pán Jozef Kompánek dekan-farár, Nagy-Stricze (Trencsén megye). — *Smer cesty:* 1. Budapest—Ancona—Loretto—Rím a tou istou cestou nazpät I. trieda 210 korún, II. trieda 165 korún, III. trieda 95 korún spolu s 5-dňovým zaopatrením, III. trieda 60 korún bez zaopatrenia. — *Smer cesty:* 2. Budapest—Fiume—Vence—Florenc—Rím a tou istou cestou nazpät I. trieda 290 korún, II. trieda 240 korún, III. trieda 155 korún so 7-dňovým prvotriednym zaopatrením. — S každým inším vysvetlením a podrobným programom vďačne posluži Josef Kompanek dekan-farár, Nagy-Sztricze (Trencsén megye).

### Slovenskí katolíci pozorujte!

Z jozefovskej farnosti a «Pešbudínskeho kat. del. Kruhu» členovia a slovenski veriaci nám sdeľujú, že dňa 4-ho októbra, totižto v nedeľu ružencovu usporiadajú veľkú, akožto už v tomto roku poslednú púť, na takzvané milostné miesto «*Maria Stein*» pri Starom Budíne ku cti a chvále preblahoslavenej P. Márii Ružencovej.

K púti tejto, ako teda poslednej, pripoja sa naši slov. veriaci takmer so všetkých farností.

Na milostnom mieste bude odbavovať slávnostné služby Božie náš prevelebný pán *Edvard Sándofi*, hlavnomestský katechét a redaktor.

Poznamenávame ale hneď, že v prípade nepriaznivého počasia púť preloží sa na budúcu nedeľu, to jest na 11-ho októbra.

Vincent Jonec,  
spevár.

### Oznam.

Náš vrele milovaný velebný pán páter *Zaosek*, ja-kožto veľký dobrodinec chudoby, svoje diela «**Tridsať-ročné jubileum farárskeho uradovania**» a «**Odrobinky svatby kani galilejskej**» obetoval čo milodar na sriadenia nového kostola Lutišského.

Úctive tedy prosím všetkých dobrodincov chudoby, aby skrz zaopatrenie týchto poučno-zábavných knižočíek, pri prečítaní rozveselenú myseľ svoju — k obetovaniu milodarov pohli. — Kto má dobré srdce a chudobu miluje, nech sa hlási o knižočky u dolupodpísaného, ktorý niekedy pod menom «*Kozák*» alebo «*Jano zbúdy*» v našom milom «*Krestane*» dopisuje.

Cena je dľa možnosti; a preto nech sa nik nedýva na to, koľko je toho: ale na jaký cieľ. Hovorí sa: «*že dobrého býva málo*».

Láskavé príhľasy vďačným srdcom prijmem — a s chudobou za všetkých dobrodincov sa modliť budem.

V Lutišiach, dňa 29. sept. 1903. o. p. Ó-Besztercze (Trencsén megye.)

S hlbokou úctou sa značím *Ján Greben*, farár.



## DOPISY.

Dlhépole.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Veľactený Pán Redaktor!*

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Žilinská výstavka, ktorá mala mať cieľ: ukázať priemyslové výrobky nášeho ľudu, už je zatvorená. Zdá sa nám ale, že pán Zaošek mal pravdu, keď on kedysi písal, že naši drotári a menší priemyselníci z ľudu nie veľmi budú zať odmeny a pochvaly svojej usilovnosti, že to celkom iní im tú pochvalu a odmenu odoberú a odchvatnú.

Náš občan a drotár *Jozef Holánik-Bakel* chce ukázať, čo je vstave drátenická pletenina vyhotoviť, vzdor tomu, že sa naši drotári ani kresliť neučili, ani priemyselnícké školy nechodili, ani žiadneho diplomu nemajú. Tie kúsky, ktoré on vystavil, všeobecnú chválu a česť jemu priniesly. Každý, ktorý navštívil výstavku, obdivoval tú jeho filigranskú prácu vlastných jeho rúk, tú proporciu a jemnosť jeho výrobkov. Všeobecnú chválu a úctu vydobilo si meno jeho u obecnstva, ktoré si dobre obzrelo jeho kúsky. V skutku zložil «matúrku» drátenického umelectva naturálneho. Nuž a kde-že sa učila včelička rvoje voštené plášte pre mäd s tak pravidelnými, proporcionálnymi šesthranatými buničkami robiť? Stvoriteľ jej dal k tomu tiež vlohy.

Takzvaná komissia znalcov, alebo «Jury» (aby si zase nemyslel, že Juri je vokativ od «Jura»: to je slovo francúzske a vysloví sa: «Žüry») pritom všetkom postavila ho do jedného rangu s varečkármi a košíkármi, až na jeho reklamáciu predsa mohol obdržať horko-fažko broncový medaillon v cene jedného starého štvorkrajciarníka, ktorý ak sa nehanbí, môže si vyvesiť na kabát jako obšitník.

Hm! dnes striebro je dosť nízkej ceny, tak veľký rozdiel dnes už není medzi striebrom a niklom z ktorého hrnce robia alebo medzi piglajzovú mosadu pre medaillione pre malých priemyselníkov, aby sa oduševnili za výstavky.

Priateľ Jozefa Holánik-Bakel pán Zahumenský z Kottešov už lepšie pochodil na výstavke v meste Gleiwitz v prajskom Sliezku. Ten vystavil utešenú bránu železnú, za ktorou od znalcov dostal zlatý medaillon, teda tam lepšie uznajú drátenický priemysel jako u nás. Tam to svedomite berú a nie dľa politickej chuti. U nás je ešte všetko udusené, ešte aj parlament, a ľud nemá ceny len v čas potreby voľby ablegátov, aj to na malý čas, lež pálenka vyvetri voličom z hlavy.

Zlé jaziky hovoria že na našej výstavke boli aj prázdne fľašky s vignetami t. j. s nápisom bez vína vystavené, boly teda plné s vzduchom čili s povetrim. Každý si teda mohol namyslet víno jaké chce. Bo jaké sú u nás vinice a hrozná také je aj víno t. j. žiadne, teda aj fľašky mohli prázdne stáť.

Keď synovia izraelskí chodili po pustatinách arabských pod náčelníctvom Mojžiša a Árona, hlavných to riaditeľov a direktorov, padala im z neba «manna», ktorá mala chuť takú, jakú si ktorý židák namyslel; a pili na to zo suchej skaly vodu, pri tej ale nedalo sa namysleť že je to fabricirovaný z citronky šampáner. Snáď z toho ohľadu boli tie fľašky vínove prázdne, aby mal každý príležitosť sebe namysleť že tam je tokajské, badačenské, pezinské, talijanské atď.

Jeden p. apatikár a chemiker z Rakús mi hovoril, že on badal, že v jednej tej fľaške musela byť volakedy casneková essencia alebo cibulový destilát. Naši Slováci si myslia, že tam by malo byť pálené. Úplná to teda slobodomyselnosť, to sa mi ľubi.

Či ale to «Jury» koštovalo to povetrové víno a či aj odmenilo so striebornou medailou dochovávateľa hroziene a vinice, to už neviem. Na horniakoch aspoň není sú vinice, ani hrozná, teda aj vlastné dorábanie vína nemôže byť, tak aj za opatrovanie vinice a hrozen dobrých šľachtí, nemôže sa odmena dať.

Keď som chodil po horných stolicach, som síce mnoho delikátneho vína, pod náčelníctvom poľských židáčkov: Mojžiša, Árona a Icika v spustošných nie arabských ale slovenských dedinkách t. j. pustatin, našiel — destilované víno z naturálnej ovsenej slamy samorodnej. Vinká takéto naturálne mali aj «buké» svinských pomii, a keď kyslo aj špund vyhodilo jako šlampáner alebo pomijový sud.

Medzitým jeden starý rector pri koštovaní vína, keď zamračel a zmrštil tvár, po latinsky hovorieval: «de gustis non dispis». — Ja som síce nie upravený kritizovať víno, košíky alebo varečky, ale vo Viedni som už pil víno. «Sek. dii Chumetz». Pýtam sa kellnera či majú víno? na službu — odpovedal on — máme všetké vína. No keď majú všetké, dajú mi teda «Chumetzer Wein» chumecké víno. Hneď prosím, to je vyborné, ešte mi aj dvakrát prisvedčil, že majú aj «Chumetzer Wein». Mne sa to divné zdálo byť to tvrdenie, bo Chumetz znám, že tam není sú vinohradi (to je dedinka na Kysuci blízko Žiliny) a že tam len na plotoch rastne divý chmel a trnky z jichto že bobuliek sotva komu alebo ktorému producentovi vína na myseľ príde samorodné víno prešovať. — Oni Tölpl, oni chumaj čo cigánia, oni ani nevedia kde je Chumec, odpovedal som jemu. — Viem prosím, — Chumec je na tokajských vrchoch, a naposlady jaké pítali, také som im doniesol, až im tá chuť nepassuje do ich papuše, nech si namyslia inú bárs aj slamený destilát. — Za tú otvorenosť jeho, dal som mu dobrý trinkgeld a chumecké víno som mu nechal, aby si ho upíjal.

Ten istí p. Jozef Holánik-Bakel dal nášemu chrámu

dva utešené, fajbovej filigranskej drátenickej práce, pozlatené kvietniky, pred sochu božského Srdca P. Ježiša. Prajeme mu mi ostatný drotári božského požehnanja v jeho prácach a ďakujeme mu, že sa on usiloval dobré meno nášho drátenického priemyslu vyzdvihnúť a rozširovať so svojou prácou. Prajeme mu pri výstavkách v cudzozemsku prajnejších a lepších znalcov a svedomitějších kritikeroch a ich lepšie — od mosade — uznánie. Tichej natúri občana u nás všade do kúta strčia — kto vie viac vreščať, tým za väčšieho vlastenca ho majú — toto už aj naši ablegáti hovoriajú aj do novin píšu.

Nech si to náš Jožko nelutá, že jeho práca v podobe len jedného kupfrového štvorkrajciarnika uznánilosti našla, veľké publikum i tak všade jemu vystavilo diplom chvály, bo jeho práca všade a od každého skoro chválená bola. Písal

*Martin Šulárik,*  
stály drátenik berlínsky.

\*\*\*

Zvol. Sv. Ovdrej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Mnohovážený Pán Redaktor!*

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v Krestane uverejniť.

Chcem tu prehovoríť pár slov o vynačovani v školách v našom Hornom Uhorsku.

Každý rodič, ktorý má dieťa vekom do školy síce si ho chce dať do školy, žeby — keď vyrastie — najsamprv Pánu Bohu milé bolo a potom, aby aj rodič mal z neho potešenia.

U nás ale, zvlášte vo zvolenskej stolici, je mládež celkom rozpustená, nevedomá, k svojmu povolaniu nie schopná; ale — bohužiaľ — tomu sme si sami na vine, že nemáme škôl akých by sme potrebovali. Tie naše štátne školy sú nie pre výchovu našich dietok.

Veď ešte nik azda nevidel ani nepočul, čo sa zvolenskej stolici robí, to je hrúza!

Kolký chudobný rodič horko-ťažko vyhľadaný ten groš vynaloží na svoje dieťa, kým do školy chodí, a potešenia nemá potom ani rodič, ani dieťa. Príklad mám na jednom zahradníkovi, ktorý mal veľmi peknú záhradu a v nej krásne malé stromčeky. Ráz ale musel odcestovať na pár rokov preč, takže záhradu svoju musel odovzdať na starosť inému zahradníkovi a povedal mu, žeby tie malé stromky poštepil a popriväzoval ku kolíkom, aby zakiaľ sa on navráti, našiel pevné stromy. Ale ten nástupník jeho bol nedbanlivý a zle žiadostivý, myslel si len aby dlho neprišiel domov, že keď budú stromy rodiť,

že bude jeho ovocina. Ten ale mu dopisoval že príde ale nevie kedy. No, ten si na to pomyslel to, že keď nevie doista kedy príjde, idem mu všetky stromky s divou ovocinou poštepíť, aby takto nedostal ani on nič ani ja. Keď onen zahradník prišiel domov, s veľkým namáhaním do poriadku mohol len doviesť svoju už veľmi zanedbanú záhradu.

Naša zvolenská stolica je azdaj medzi všetkými stolicami najopustenejšia, lebo nemáme obrancu žiadneho, ako čo by do tmy bola zamurovaná. S každej stolice čítať možno dopisy, v ktorých najde sa úprimný rodák a ktorý navštíví s dopisom ctených čitateľov: dá vedieť, čo ich bolí, prečo a začo trpia. Ale tu vo Zvolenskej, ako liberáli a šovinistickí kazári gajdujú, tak ľud tancuje. Ponošovať sa však ľud vie veľmi medzi sebou, ale to len tak, ako ho predstavení nepočujú, lebo sa boja pre pravdu. Národ npaduje a nemá mu kto ruku podať k pozdvihnutiu a cestu ukázať kade by chodiť mal. Jesto aj takí ľudia, čo by mohli cestu ukázať a zastať sa za ľud, ale sa boja, ako zajac, keď za ním list zošúšťa.

Takto asi zvolenská stolica je zapustená, ako syrota pri macoche.

Keď končím môj dopis, porúčajúce sa Pánu Bohu do vôle Božej s tým úmyslom, že dozijeme sa ešte aj my raz toho času, jako tá husička toho klasu.

*Podomový kupec.*

\*\*\*

Pobedim (nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Prevelebný Pán Redaktor!*

Ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Krestane».

Prinútený som chytiť pero do mojej ťažko zrobenej ruky, lebo ma viaže k tomu povinnosť kresťanská, aby som cteným čitateľom «Krestana» zdelil niečo, nad čím sa veru zarmútia.

Mnohí snád budú už o tom vopred vedieť a mnohí budú pozorne načúvať to, že čo sa robilo dňa 20. septembra v noci v našej obci. Aký krik, lom, šturma a preklínanie, ktoré bolo zapríčinené len následkom tej páleničiny židovskej, ktorí — keď sa to stalo — smial sa.

Nože, ktorých sa to týka, pomyslíte a všimnite si, či deň sviatočný a deň nedeľný sa má takýmto spôsobom svätiť?

U nás v tejto letnej dobe chudobnejší ľud si vyhľadával svoj chlieb v ďalekom svete. Jedni sú na Morave, druhí v Rakúsach, na Dolniakoch atď. Ale väčšia čiastka

## Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>%-tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

ich je vo svete. Sú však aj doma niektorí, o ktorých, žiaľbohu prichodí mi zle, že ich musím tu spomenúť ako korheľov, ktorí hnusobu, nezbednosť a bláznivosť prevádzajú. Oj, ty úbohý sedlač! Či ešte nepretrieš svoje oči a nepoznáš, čo je pre teba dobré a čo zlé? Či nevieš sa nad týmto pozastaviť, že židia sú tvoji najväčší nepriatelia, podávajú ti jed pálenčený, ničiaci ako telo tak i dušu tvoju?

Tak rozmýšľajte nad týmto vy, ktorí ste toho vinný, či je to pekne, keď sa človek na taký nerozumný tvor obráti?

Ale musíme sa aj radovať milí čitatelia, lebo už tá jedna židovská pijavica nám spadne s krku, odíjde totiž, už jej skoro príjde čas.

Ale vám je to aj za árendátora, ten nestojí o svoj zisk, čo vám len porobil: na niektoré miesta prepošských rolí nasial burgine, ale preto, že to dostanú sedliaci ani ju neokopal, vraj on tých sedliakov naučí, keď budú mať árendu oni. Ale veru sa sklamal, po prvé nemá praziadnej burgine, lež len takú burinu. Teda koho naučí, ak nie sám seba. Tie panské role vzali sedliaci do árendy, už ich aj merajú a pomaly obrábajú.

S týmto končím môj dopis a prajem všetkým čitateľom, aby nás Boh zachránil od všetkého zlého.

J. Pichlavý.

\*\*\*

**Jarmok.** Vo Zvolenskej Lupči dobytčí a výkladný jarmok vydržiavať sa bude dňa 8. októbra, vždy v tom týždni, keď je Františka vo štvrtok.

### Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

### Jeden znamenitý liečivý aparát.

Dvojnásobno-elektromagnetický kríž ači hviezda N. B. číslo 86967 má, ako už mnohokrát dokázalo sa, výborný účinok. Máme dnes pofahom na podivné liečivé účinkovanie jedno svedoctvo po ruke, ktoré osnelujeme sa uverejniť: «Blahorodému p. Müller! Váš láskavý prípis som obdržal a som smelý odpovedať na otázku: Ja nosím elektromagnetický kríž číslo 86967, odkedy mi ho vaše Blahorodie dalo, neprestajne. Cítim sa mocnejším a veselším. Pán Gejza Boldog, ktorý už 40 rokov na padúcu nemoc trpí, cíti sa značne lepšie, nápady sú uňho kratšie a slahšie. Pán Steinhibel necíti už 10 dní po nosení vášho aparátu žiadne boľasti, má sa o mnoho lepšie a spí lepšie. Pán Štefáni, ten starý pán na lámku trpiaci, cíti

sa tiež značne lepšie, a málo boľasti má. Vašej priazni odporúčajú sa a najsrdečnejšie vďaky vyslovujú, ostávajú s úctou J. Khon, kňaz v Budapešti». Preto možno dvojnásobno-elektromagnetický kríž, ktorý u pána Alberta Müllera v Budínpešti, V., Kálmán-u. 18/c. je dostať a všetkým odporúčať, ktorí na lámku, lúpanie, padúcu nemoc (epilepsia), zádach, hučanie uší, ďalej na všeobecnú chorobu čuvov a pozbavenie síl trpia.

### Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Z košickej cigarovej dielne (fabriky) sossbierali: Anna Tkačik 113 korún; František Mafašek, úradník dielne 20 korún; Anna Dziak sbierka 26 korún; Mária Drábek 100 korún, jedna robotníčka 83 korún, Katarina N. 100 korún, Mária Topoľovský 7 korún; N. Novák 32 korún, od viac robotníčiek 12 korún 70 halierov, Mária Sabol 150 korún, od viac robotníčiek tejto dielne (fabriky) 34 koruny, Mária Doliňák 2 koruny, Katerina Šutor 2 koruny, spolu 681 korún; Processia košického braterstva 104 koruny; z Malého Šariša: Ján Vojtko 30 korún 60 halierov; z Obišovec: Anna Mederak 10 korún; z Levoče: Anna Andrejčák 5 korún; zo Štvrtku (Spiš) Jozef Greša 2 koruny; z Krompach: Juraj Tarkalin 5 korún; z Levoče: Mária Marcinko 4 koruny; zo Spišskej-Belej, Ondrej Pitoňák 4 koruny; z Východnej: Mária Gaj 1 korunu; Lengvart: Michal Jurčík 10 korún; z Namestova: Anton Machaj 4 koruny; Mária Machaj 4 koruny; z Plavnici: Mária Duboš 30 korún; z Levoče: Vincez Šariský 2 koruny; z Levoče: Šebastian Bača 100 korún; Katerina Dervan 4 koruny; z Jarabinej: Jozef Bisz 5 korún; z Levoče: Johanna Doboš 5 korún; kamenársky spolok z Levoče 40 korún.

### Odkazy redakcie.

**Do pozornosti všetkým:** Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

**Predplatiteľka.** Urobili sme Vám dľa žiadosti. Aj Vy si tam pýtajte tú knihu, kde je k dostaniu; my jej nemáme.

**Št. Z. v P.** Je to trocha prislabé. — Keby to bola pravda, boli by sme to predsa oznámili.

**Andrej Kolocier, Greighton Pa.** Predplatné pre Ameriku je 3 koruny 75 halierov. Práve teraz vyšiel z tlače. Zaznačili sme si. «Posla Svätého Antona» mnoho nechodí ta k vám; ale predsa asi okolo 25 exemplárov.

**Jeden gazda.** No neni ešte taká chyba; nezastavil sa. Budúcne.

**Ferdinand Drbull vo Viedni.** Po tieto dni všetko obdržíte, čo ste žiadali.

**Ján Sk—čka v M.** Vašej žiadosti vyhovieme v nasledujúcom čísle; je to všeobecná záležitosť, avšak zamotaná. Duposavád ešte vždy nevie sa nič.

**J. Buchta.** Kalendáre Vám už onedlho pošleme. Zdravstvujte!

**Do Trenč. Teplíc.** Keď vám číslo neprije, reklamujte, čo je poštár povinný za darmo vykonať.

**K. J. v Ch.** 1. Dobré verše napísať, to málo kto vie, to nie je každému dané. — A vždy je lepší dopis, ako chybný verš. 2. Keď dozvieme sa, odpíšeme. 8. Doposiaľ ešte nič. 4. Rozumie sa, že má právo hlasovať, keď je diplomovaný. Ostatné budúce.

**4273.** Jestli máte miestnosť samostatnú, nepotrebuje celkom nič inšie, ako dobrú agitáciu. 2. To môžete požiadať niektorého z pomedzi našich a tí vám to istotne velice vďačne urobia. 3. «Slov. Týždenník» má svoju redakciu (Üllői-út 95. III. 70.)

**J. Fr—ký.** My nemôžeme každému dopisnicu alebo list písať, pošta nás veľa stojí. Ovšem ešte vtedy, keď na takéto veci sa pýtate, ktoré sú v «Krešťane» zreteľne oznámené. Na miesto raz sme vám dva razy poslali. Či ste hľadali na pošte?

### Spisy redakcii zaslané.

**Posol Svätého Antona.** Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

**K čomu vede opilstvo?** Smutná, ale pravdivá udalosť zo života Iudu. Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 20 halierov; 25 kusov 3 koruny; 50 kusov 5 korún. Ku prekážaniu opilstva nielo lepšieho prostriedka, ako táto knižička. Niektorí velební páni objednali ju na stá výťiskov, a použijú ju k rozdávaní zvlášte mládeži ako odmena za usilovnosť v škole, alebo aj na miesto prepitného. Dostať ju u tejto adresy: «Posol Svätého Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatitelia «Posla Svätého Antona» obdržia túto knižičku zdarma.

**Chlieb Svätého Antona** alebo dva obrázky z po-božného života, zfotografoval Zaošek. Vydáva redakcia «Posol Svätého Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28/a. Cena 20 hal. Predplatiteľom «Posla Sv. Antona» a tým, ktorí pošlú milodar na chlieb chudobných, dá sa za 10 hal. Knižička táto je veľmi poučná, tak pre mužských, ako aj pre ženskú. Nezabudnite si ju čím skorej kúpiť. Píšte pre ňu na adresu: «Posol Sv. Antona», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

**«Posol božsk. Srdca Ježišovho»** — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

### Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. Pšenica: tiská K. 7.35—7.85, peštianska K. 7.15—7.75, belehradská K. 7.35—7.80, banátska (76 kilogramová) K. 7.30—7.70. — Raž: K. 6.00—6.20. — Jučmeň na kým K. 5.40—5.70. — Ovos: prvotriedny 5.50—5.65,

druhotriedny 5.40—5.50. — Kukurica: K. 6.10—6.25. — Repica: K. 10.00—10.50. — Proso: K. ————

#### Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	13.40	12.90	12.50	12.00	11.70	11.40	10.80
			č. 7	7½	8		
K.			9.60	8.00	6.20		

**Otruby:** K. 4.10, hrubé K. 4.20.

**Ďatelinové semä:** lucerna K. 55.00 do 60.00 za 50 kilogr.

**Zemiaky:** ružové K. 3.60—3.80, žlté K. 4.00—5.00 za 100 kilo.

**Strova:** Veľký biely bôb: K. 9.75—10.50, tmavý K. 7.20—7.85, drobný K. 11.00—11.50, tarkavý K. ——. **Hrach:** K. 11.—12.00. — **Šošovica** veľká čistá K. 10.00—12.00. — **Konopné semä:** K. 9.00—9.50. — **Lanové semä:** prima K. 12.90—13.00. — **Rasca:** K. 29.00—30.00. — **Mak:** sivý K. 25.00—26.00, modrý K. 26.00—27.00. — **Ladník:** K. 7.00 do 7.50. Všetko 50 kilogr.

**Koloniálny tovar:** Cukor rafinovaný K. 87.00—88.00, kockový K. 89.00—90.00, kandis tiely K. 87.00, žltý K. 86.90 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

**Spiritus:** Rafinovaný tovar vo veľkom K. 147.00 do 148.00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 35.50—36.00.

**Petrolej:** americký (\*) vo veľkom K. 41.50 prima ruskô (\*\*\*) K. 32.50 za 50 klgr.

**Lekvár:** srbský (1903) K. 15.75—17.00, slavonský (1903) K. 16.00—16.50 za 50 kilogr.

**Slivy:** bosenské (120 kusové) K. 14.50 do 15.00, srbské (80—85 kus.) K. 15.50—16.00.

**Sviňská masť:** budapeštianska K. 70.00 do 70.50.

**Slanina:** vidiecka K. ————, mestská 3 kusová K. 60.00—60.50 za 50 klgr.



### Krainer záživná múka pre svine

od doktora Trnkóczyho, ztúňujúci a ochranný prostriedok polepšuje a rozmnožuje: mäso, masť, chut a zdravie. Zdravým sviniam dostačujúce je týždne do pokrmu, za jednu lžičku dať. 1 obalka za 50 halierov k dostaniu je vo všetkých obchodoch, 5 obalkov 3 koruny s dopostaním už aj doberky z pošty na sklade fabriky

**Apatieka „Trnkóczy“ Laibach (Krain).**

Podakujúce listi aj úradné uverejnenia spresvečením účinku prachu tohto jak u chorých u zdravých sv.ň každý den dochádzajú.

K nákupu všech pláten a látek, jichž v domácnosti jest treba, doporučujeme vřele Tkalcovské výrobní společenstvo „Vzájemnost“ v Hronove (Čechy). Vlastní výroba. První nákupní pramen. Nejvýhodnější nákup pro nevesty, hotely a ústavy. Cenník a vzorky na ukážku zdarma a franko.

**Do 500 zl. mesačne**

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

**Kanceláriu oznamov Steinhausen**

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

**Peniaze „mnoho“ peňazí!**

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anónim. oddelenu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

**Lacné české perie.**

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

**Do úctivej pozor-**

nosti odporúčam bal sam Svätého Antona Paduanského. Nežisiel mnoho listov podakovania, potvrdzujú to, že ctitelia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neduhom žalúdka, nec uti k jedeniu, chudobe krve, hlavybôfu, lámkam a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halterov.

**K dostaniu výlučné u**

**Jozefa Hübner,** lekárň Červeného kríža, Baja, Erzsébet királynéút 22. szám.

Najlepšie

**Koše**

dodáva známá firma

**JOSEF MECERA**

v Čelakovicih (Čechy).

**Všetky slovenské knihy**

dostať u **J. Gašparika** knihkupa v Turčianskom Sv. Martine (Turócz-Szent-Márton). Soznam kníh pošle sa každému zdarma.

**Dvojnásobne elektromagnetický kríž**

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojíme: pri lamke, lúpaníu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach, migrenu, klopaníu srdca, boľasti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti



Nietajni prostriedok

hlavných nemocíach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mokrosti postele, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj aparat nemá sa držať za aparat Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický kríž nr. 86967 na základe svojej výmeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparat upotrebiť.

Malý aparat stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparat 6 korun. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

**ALBERT MÜLLER**

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

**!Veľký krach!**

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou  
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlčky  
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci lížice  
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové lížice  
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú lížicu,  
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú lížicu,  
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,  
2 kusy imponantné stolové svietniky,  
1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včel len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

**neni kamstvo**

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepaci peniaze spatky dat'. Nech nikto nezameška túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

**ktorá utešeným svadbo a iným darom je,**

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k do-taniu je výlučne len u

**A. HIRSCHBERGA**

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výfah s tisíce uznajúcich listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. hálóča, Ján Majorossy, kanonik.

Zásielku s jedácin servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú. Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny



## Každéj hospodine

možno blahoželat, ktorá z ohľadu na zdravie, usporenie a na dobrú chuť, Kathreinerovú Kneippovú sladovú kávu upotrebuje.

Úslušná prosba: Pri nakúpení nie jednoducho »sladovú kávu«, ale rozhodne vždy — Kathreinerovú — Kneippovú sladovú kávu žiadajme a takúto len v pôvodných, tu vyobrazených balíkoch prijímajme.

